

Бакай Ю.Ю.

кандидат юридичних наук, асистент кафедри земельного та аграрного права, Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого

Дуброва Г.О.

студентка 4 курсу 3 групи Міжнародно-правового факультету Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого

АГРАРНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ЙОГО РОЗВИТКУ

Сучасний стан розвитку аграрного законодавства характеризується істотними особливостями, що пов'язані з виникненням нових видів аграрних відносин, розширенням кола їх суб'єктів в умовах аграрної реформи в Україні. Це відображається в якісному оновленні змісту нормативно-правових актів аграрного законодавства, поглибленням їх комплексного змісту, збільшенням сфери аграрно-правового регулювання.

Суттєвий вплив на стан аграрного законодавства здійснюють, перш за все, зміни в економіці, що визначають напрями правового регулювання суспільних відносин в аграрному секторі. Незважаючи на проведення аграрної та земельної реформи, сільське господарство України залишається галуззю національної економіки, що потребує змін у напрямку підвищення його конкурентоспроможності, забезпечення ефективності технологічних процесів виробництва продукції та необхідного рівня її якості, зберігання та переробки.

16 вересня 2014 року Верховною Радою України та Європейським Парламентом було ратифіковано Угоду про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [10]. На виконання положень глави 17 та Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію Україна – ЄС, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №1106

від 25 жовтня 2017 р. [7], Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України №313 від 27 червня 2018 р. було затверджено План заходів з наближення законодавства України до права ЄС в агропромисловому комплексі [8].

Вказаний план заходів включає імплементацію актів права ЄС, а саме: щодо політики якості; щодо стандартів торгівлі рослинами, насінням рослин, продуктами, отриманими з рослин, фруктами та овочами; щодо органічного фермерства; щодо генетично модифікованих сільськогосподарських культур; щодо стандартів торгівлі живими тваринами та продуктами тваринництва тощо.

Варто зазначити, що у зв'язку з тим, що між Україною та Європейським Союзом будується всеохоплююча зона вільної торгівлі, наша держава має запровадити національну систему контролю за якістю та безпечністю харчових продуктів еквівалентну системі Європейського Союзу.

Так, Розпорядженням Кабінету Міністрів України №228-р від 24 лютого 2016 р. було ухвалено Всеохоплюючу стратегію імплементації Глави IV (Санітарні та фітосанітарні заходи), метою якої є розроблення законодавства та впровадження значної кількості санітарних та фітосанітарних заходів, які стосуються як загальної національної системи контролю, окремих продуктів та процесів їх виробництва [1].

Новелою для вітчизняного аграрного законодавства стало також впровадження Міжнародної системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР – Hazard Analysis and Critical Control Points), яка знайшла своє закріплення у таких нормативно-правових актах як: Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» від 23 грудня 1997 р. №771/97-ВР [3], Закон України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин» від 18 травня 2017 р. №2042-VIII [2], Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України №39 від 10 лютого 2016 р. «Про затвердження Порядку проведення державної реєстрації потужностей, ведення державного реєстру потужностей операторів ринку та надання інформації з нього заінтересованим суб'єктам» [9] та ін.

Відповідно до Угоди про асоціацію Україна взяла на себе зоб'язання привести у відповідність чинне законодавство у сфері регулювання органічного виробництва. У зв'язку з цим, були прийняті наступні нормативно-правові акти: Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» від 10 липня 2018 р. №2496-VIII [4], Накази Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України «Про затвердження Переліку речовин (інгредієнтів, компонентів), що дозволяється використовувати у процесі органічного виробництва та які дозволені до використання у гранично допустимих кількостях» від 9 червня 2020 р. №1073 [6], «Про затвердження державного логотипа для органічної продукції» від 22 лютого 2019 р. №67 [5] тощо.

Однак, незважаючи на вагомі зміни в сучасному аграрному законодавстві, існують недоліки, до яких можна віднести: велику кількість нормативно-правових актів, що мають різну юридичну силу; значну частину законодавства складають відомчі нормативно-правові акти; «розкиданість» аграрно-правових норм по законодавчих і підзаконних актах, що належать до інших галузей права;

певна частина підзаконних нормативно-правових актів містить правові норми, що суперечать актам вищої юридичної сили; правові норми багатьох законів є банкетними, мають декларативний характер, тому не завжди реалізуються на практиці.

Окрім того, велика частина суспільних відносин, які виникають у сфері сільськогосподарського виробництва, довгий час залишалася (і залишається) не врегульованою на законодавчому рівні. Так, наприклад, законодавчого врегулювання потребують аграрно-трудові відносини, права селян, правове становище державних, приватних підприємств в аграрному секторі економіки, інших аграрних суб'єктів тощо. В цілому зазначені недоліки ускладнюють практику застосування норм аграрного права та знижують рівень правового забезпечення проведення реформ в аграрній сфері.

Викладене дозволяє зробити висновок, незважаючи на тривалий та складний процес адаптації вітчизняного аграрного законодавства до вимог ЄС, існує ряд переваг, що сприяють зростанню

експорту, розширенню виробництва сільськогосподарської продукції покращеної якості, підвищенню рівня обізнаності сільськогосподарських товаровиробників.

Список використаних джерел:

1. Всеохоплююча стратегія імплементації Глави IV (Санітарні та фітосанітарні заходи) Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 24.02.2016 р. №228-р [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2016-p#Text>.

2. Закон України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин» від 18.05.2017 р. №2042-VIII [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2042-19#n1086>.

3. Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» від 23.12.1997 р. №771/97-ВР [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-vr?ed=20200116&find=1&text=нацсп#n1058>.

4. Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» від 10.07.2018 р. №2496-VIII [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19#Text>.

5. Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільськогосподарства України «Про затвердження державного логотипа для органічної продукції» від 22.02.2019 р. №67 [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0261-19#Text>.

6. Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільськогосподарства України «Про затвердження Переліку речовин (інгредієнтів, компонентів), що дозволяється використовувати у процесі органічного виробництва та які дозволені до використання у гранично допустимих кількостях» від 09.06.2020 р. №1073 [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0763-20#Text>.

7. План заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 р. №1106 [Електроний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1106-2017-n#Text>.

8. План заходів з наближення законодавства України до права ЄС в агропромисловому комплексі, затв. Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 27.06.2018 р. №313 [Електроний ресурс]. - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FN044053.html.

9. Порядок проведення державної реєстрації потужностей, ведення державного реєстру потужностей операторів ринку та надання інформації з нього заінтересованим суб'єктам, затв. Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 10.02.2016 р. №39 [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0382-16#Text>.

10. Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 16 вересня 2019 р. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#n2821.

Бережна В. Р.,
студентка 4 курсу, 3 групи
Інституту підготовки кадрів для органів
юстиції НЮУ ім. Ярослава Мудрого

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ГЕНЕТИЧНО МОДИФІКОВАНИХ ОРГАНІЗМІВ

За прогнозами науковців населення Землі з нинішніх майже 7 млрд до 2050 р. зросте близько до 9 млрд людей, для годування яких доведеться збільшити виробництво продовольства на 70%. [3]